

COLLEGIUM
VICTORIAE
DE LCAE
CONE

P653 D

El conte de mai acabar

El col·lector de les maleïdes salmorres torna a vessar al passeig del Riu de Manresa. Si el vessament de salmorra al maig de l'any passat va ser poc abans de la desembocadura del torrent de Sant Ignasi, ara és a tocar del pont de Sant Francesc, al capdavant de la Muralla. Un parell de plàtans, un d'ells de bona mida, han mort. El desastre és a la vista de vianants i sobretot d'automobilistes. Perquè no hi hagi dubtes sobre l'autoria dels fets, entre els dos arbres morts hi ha una tapa de col·lector subterrani on es pot llegir: «Col·lector de salmorres – Generalitat de Catalunya». Aquesta vegada no ha estat un trencament com el que va provocar la mort fulminant dels arbres de la vora del riu uns centenars de metres enllà, a Sant Ignasi, sinó una fuga petita, insidiosa i creixent que ha salinitzat el sòl. La primavera no ha arribat per als plàtans del tram del passeig del Riu entre el pont de Sant Francesc i la Carpa, ja no han aconseguit treure fulles noves.

Impassibles, autistes, les autoritats ignoren els fets. Els jardinsers municipals, com automats programats, tallen curosament la gespa al voltant dels troncs cadavèrics. Algun dia algú, potser alertat per aquest escrit, farà tallar també els troncs morts. Però per més que es faci desaparèixer amb discreció el cos del delictu, el mal ja està fet. I molt pitjor encara, el focus de la malaltia persisteix.

L'Ajuntament de Manresa planeja inversions per a la millora del bosc de ribera al Cardener al seu pas pel nucli urbà, sense tenir en compte que el col·lector de salmorres provoca periòdicament mortaldats de la vegetació a la riba esquerra, que aquest col·lector envellit s'ha de substituir d'urgència per un de nou amb garanties, i que si no són les fuites de salmorra del col·lector vell, seran les obres pel col·lector nou les que ho fotran tot enlaire. Més que plantar arbres, no s'haurien d'eliminar les causes que els maten?

Per arrodonir el despropòsit, entre la mortaldat del 2010 i la del 2011, els plàtans del passeig del Riu han estat declarats arbreda d'interès municipal. Que sàpiguen els particulars, que maltractar un dels plàtans del passeig del Riu comporta una multa de 3.000 euros; les autoritats vetllen pel patrimoni natural!

D'altra banda, la Generalitat i l'Ajuntament de Súria es feliciten pels plans d'ampliació futura de l'explotació minera de Súria anunciats per la companyia Iberpotash. Però el fet present és que, després d'anys de servei, el col·lector de salmorres està ja caducat, és incapaç de garantir un funcionament normal. Si actualment no es poden evacuar amb seguretat les salmorres mineres –en particular les generades a Súria i que vessen al passeig del Riu de Manresa–, com poden les autoritats encoratjar la mineria perquè en produeixi més?

El col·lector de salmorres ha protagonitzat centenars d'avaries, moltes de les quals han comportat el vessament de salmorra, la contaminació del sòl i la mort de la vegetació de l'entorn. El problema no és només al passeig interromput del Riu; sense moure'ns de Manresa és també a Sant Pau, a la Fàbrica Blanca, al Mal Balç, a tocar de la depuradora d'aigües, a Miralpeix i a l'Angle; és a la Corbatera, a Conangle, a Palà, a Antius, al Cairat i a tot arreu per on passa el col·lector de salmorres. Dia sí, dia també, el vell col·lector de salmorres letals vessa i escampa la mort en un punt o altre de les ribes del Cardener o del Llobregat a la comarca de Bages. El col·lector de salmorres és un reincident múltiple. La majoria dels darrers vessaments s'han produït a l'entorn de les tapes –com aquesta darrera del passeig del Riu–, les juntes i les torres de pèrdua de

càrrega; les causes són, doncs, intrínseques del propi col·lector envellit, no pas accidents d'origen extern. Els seus vessaments tan sovintejats no poden qualificar-se d'accidents o desgràcies; són irresponsabilitat. Per què es tolera el funcionament del col·lector ja tècnicament obsolet i desgastat de les perilloses salmorres?

Els vehicles o els pisos han de passar inspeccions tècniques obligatòries. Els mossos multen els particulars que condueixin un vehicle vell, o no tant, si no ha passat amb èxit la ITV. En casos flagrants d'incompliment de les condicions tècniques el vehicle queda retinut o el pis no pot ser habitat; les autoritats vetllen per la seguretat!

El mal govern surt car, no només ambientalment, sinó també a les arques públiques. Les inversions més quantioses de la Generalitat a la comarca de Bages als darrers anys han estat per pal·liar problemes ocasionats per la mineria.

No cal remuntar-nos a la construcció del col·lector actual, ni a l'any 2000, quan es va desviar el riu Cardener a través d'un túnel a la Coromina per protegir el cabal i les mines de Cardona. L'any passat, la partida pressupostària major de la Generalitat invertida al Bages va ser la restauració del runam de Vilaforns, a Balsareny. Per aquest 2011, la despesa més alta al pres-

supost és la indemnització o el reallojament dels veïns del barri de l'Estació de Sallent afectat per subsidència del terreny minat. Recordem de passada que una part de les llicències d'obra al barri de l'Estació van ser concedides quan ja hi havia indicis clars de la inestabilitat del terreny –el sobtat deteriorament de l'aqüeducte medieval del Vilar de la Sèquia de Manresa n'era un– i l'actual delegat de la Generalitat a la Catalunya central presidia l'Ajuntament de Sallent. En anys propers, és de preveure que la inversió més alta de la Generalitat al Bages sigui la construcció d'un nou col·lector de salmorres, el projecte del qual està ja redactat per l'Agència Catalana de l'Aigua. Vist i sofert l'estat del col·lector actual, un de nou és inajornable. L'experiència de les fuites del col·lector actual recomana que un de nova construcció sigui de doble tub concèntric per evitar vessaments accidentals de salmorra, tal com tenen doble casc els petrolers segurs per evitar marees negres. I la inversió pública per reparar els perjudicis ambientals de la mineria haurà de seguir així, pels segles dels segles, fins que es posi solució en origen als runams de residus salins i a les plantes de tractament de la mineria del Bages. ■

Foto pàgina esquerra:

Plàtan al passeig del Riu, a tocar del pont de Sant Francesc, mort per una fuga de salmorra del col·lector que es troba soterrat. En primer terme, una tapa d'aquest col·lector de salmorres letals.

Fotos pàgina dreta:

Esquerra: Al volt de la tapa, identificada amb la referència P683D, es pot llegir «Col·lector de salmorres – Generalitat de Catalunya», per a qui li interessi saber la causa de la mort dels arbres al passeig del Riu.

Dreta: Nou mesos després del vessament de salmorra a la Fàbrica Blanca, també a través d'una tapa, ref. V740, queden encara clapes nues de terra blanquinós, enverinat per la sal, on cap planta pot créixer. Més avall, al fons, despunten els troncs morts dels arbres de la vora del Cardener afectats per la salmorra.